

VI.

Τοῦ ἁγίου ¹ καὶ θαυματουργοῦ Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου ἐκ τοῦ διδασκαλικοῦ αὐτοῦ λόγου τοῦ πρὸς ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς· τισὶ δὲ δοκεῖ τῶν τιῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὑπάρχειν τὸν λόγον τοῦτον ².

E sancti thaumaturgi Epiphani, archiepiscopi Constantiæ Cypriorum civitatis, magistrali sermone ad episcopos et monachos et laicos: quibusdam videtur ad cxxviii patres Nicææ synodi hunc pertinere sermonem.

[Φυλάττεσθαι μὴ εἶναι δίλογον,...] μὴ σαπρὸν λόγον ἐκ χειλέων προφέροντα, μὴ ὑβριστικόν, μὴ λοιδόρον ³· μὴτε ὄρκον ὅπως τὸ παράπαν· ἀλλ' ἔστω τὸ ναί, καὶ, καὶ τὸ οὐ, οὐ ⁴. Καὶ εἴαν που ἡ ἀνάγκη ⁵ λέγειν ἐν ἑμιλίᾳ· Γίνωσκε, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδο-

μαι ⁶». Τὸ δὲ σεβάσιμον ἐπὶ ὄρκῳ μὴ λάμβανε, μὴτε ἕτερόν τινα ὄρκον, καθὼς εἶπει τὸ Εὐαγγέλιον· τὸ γὰρ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἔστιν· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐκκλησίας ἐκβάλλει τὸν μὴ παραφυλαττόμενον.

VII.

SANCTI JOANNIS CHRYSOSTOMI EPITIMIA LXXIII.

ARGUMENTUM. Ut modo videre erat Basilii canones quasi emollitos et ad mitiorem exactos rationem, sic in hac proluxa sylloge eosdem habes plerumque novo preceum et jejuniarum poudere auctos. Sed ea præter quæ plus minus recidunt in jus basilianum, alia omnino nova sunt, qualia: — can. 10. De cruce calcante; — 22. De lavandis hospitum pedibus; — 24. De balneo statim post sacram communionem omittendo; — 28. De magicis artibus; — 29. De Hamatophagis; — 48. De singulari certamine, etc. At in primis notatu digna sunt quæenamque putem excerpta e typico cujusdam monasterii, quæ horum canonum pars longe major est. Sunt enim canones 35, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66.

¹Ἐπιτίμια τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ⁷.

α'. Ἐκουσίως φρονέσας ἔστω ἀκοινώτητος ἔτη ζ'. ποιῶν δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετανοίας ν', τὸ «Κύριε ἐλέησον» σὺν τῷ «Ὁ Θεὸς, ἰλάσθητί μοι» ρν', ἀπεχόμενος κρέατος, τυροῦ καὶ οἴου, τὰς δὲ τετραδάς καὶ παρασκευὰς ἀπεχόμενος ἐλαίου καὶ ὀϊαρίου καὶ οἴνου· εἰ δυνατὸν, καὶ ξηροφαγεῖτω.

β'. Ἐκουσίως φρονέσας ⁸ ἐπιτιμάσθω ἔτη γ'.

γ'. Ἐκουσίως ἔστω ἀκοινώτητος ἔτη ε', ποιῶν μετανοίας καθ' ἡμέραν ρ'. εἴαν δὲ μετὰ δακρύων καὶ

ταπεινώσεως δουλεύσῃ, καὶ ἐν τρία ἔτη κοινωνεῖτω.

δ'. Ἐκουσίως φρονέσας ἔστω ἀκοινώτητος ἔτη ζ'. ποιῶν καθ' ἡμέραν μετανοίας ζ', τὸ «Κύριε ἐλέησον» τ', καὶ ξηροφαγεῖτω.

ε'. Ἐκουσίως φρονέσας τοῦ ἀδελφοποιητοῦ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, ἔστω ἀκοινώτητος ἔτη η', μετανοίας ρ', «Κύριε ἐλέησον» ρ'.

ς'. Ἐάν ὑπάγωσι πατὴρ καὶ υἱὸς εἰς μίαν γυναῖκα, ὁ μὲν πρῶτος ἐπιτίμιον τοῦ πόρνου λαμβάνει,

(1) Ἅγιος E fol. 175 cod. inter additit. 484, nuper a Minoide Mina e Græcia Parisios advecto. Placuit tot aliis Epiphani fragmentis supra relatis et hoc accensere, non melioris notæ: fortasse nec majoris auctoritatis quam Epiphaniidis supposititia a Nicephoro profligata. Summorum virorum etiam præposteris fetus juvat in eadem collocare familia eodemque hospio. — (2) Τοῦτον. Et quidem similia legebam in Pseudo-Athanasii *syntagmate*, de quo supra, quæ vid. in opp. t. III, p. 304 B, c. — (3) Λοιδόρον, μὴ καθαρὰ [*f. ἀκάθαρτα*] ἐκ χειλέων προφέροντα cod. glossæma. — (4) Οὐ. Matth. v, 37. — (5) Ἐν ἀνάγκῃ cod. — (6) Ψεύδομαι. Rom. ix, 1; I Tim. ii, 7. — (7) Χρυσοστόμου.

Ex cod. Paris. 1318, fol. 60. — (8) Φρονέσας. In margine sribiliginosa quadam utcumque lego, quæ, si forte haud jucunda omnibus erunt, saltem significabunt quæcumque barbarie luctari debeat quicumque in ea stabula descenderit; eccilla: Ἐάν δὲ ὑπὸ αἵματι καὶ ἱερακοῦ κολαφισθεὶς [*cod. κολαφιστῆς*] ἀποθάνῃ, εἰ μὲν ἐξεχῆι [*ib. ἐξεχθεῖται*] τὸ αἷμα [*ib. εἶμα*] αὐτοῦ, ἐσθιέτω αὐτὸν ὁ αἰρώων [*ib. ἐστὶ ἔστω αὐτῷ ὁ ἔρων*]. εἰ δὲ ἀμφίβολόν ἐστι, μὴ ἐσθιέτω, αὐτῷ δὲ βδελυγμὰ τι ὀνομάζεται ἅπτερ ἐκθάνονται [*ἐξέθνησαν cod.*], οὐκ ἔχομεν, οἷον ὁ κόραξ, ἡ κορώνη, ἡ γαλῆνη καὶ ζῆλλα, τοὺς ταῦτα οὐδ' ἐσθιόντας ἐπιτιμάται [*ὁ πνευματικὸς?*] χρόνον α' καὶ μετανοίας ε'.

- ήγουν γ' ὁ δὲ δεύτερος ἔστω ἀκοινώνητος ἔτη ιβ', καθ' ἑκάστην μετανοίας τ'.
- ζ'. Ὁ κλέπτης καὶ ὁ ἱερόσυλος ἔστω ἀκοινώνητος ἔτη γ', μετανοίας ρ'.
- 5 η'. Ὁ βλασφημῶν ἀδικίαι τὴν τοῦ Κατὶν μερίδα καταδικάζεται, καὶ ἔστω ἀκοινώνητος μῆνας ἕξ, μετανοίας ρ'.
- θ'. Ὁ ὀμνῶν ἀκαίρως εἰς τὴν αὐτοῦ συντυλίαν ψευδῆ, ἀφορίζεσθω τῆς ἐκκλησίας ἡμέρας ιβ', καὶ
- 10 ξηροφαγείτω.
- ι'. Ὁ σταυροπάτης ἀφορίζεσθω ἔτη γ', μετανοίας ρ'.
- ια'. Ὁ πεσὼν εἰς μαλακίαν μὴ κοινοῖνέτω ἕως ἡμερῶν ν', ξηροφαγῶν, μετανοίας μ'.
- 15 ιβ'. Ὁ πίπτων εἰς τὴν ἑαυτοῦ συντέκνισαν βλαπτικὴν, ἔστω ἀκοινώνητος ἔτη ιβ', μετανοίας σ'.
- ιγ'. Ὁ πεσὼν εἰς ἀνδρόγυνον, εἴτε ἀνὴρ εἴη, εἴτε γυνή, ἔχει ἐπιτίμιον ἔτη ζ', ἀκοινώνητος, μετανοίας σ'.
- 20 ιδ'. Ἐάν τις πέσῃ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔχει ἐπιτίμιον ἔτη ιδ', ἀκοινώνητος, μετανοίας τ', ξηροφαγῶν.
- ιε'. Ἐάν ἀπολάνῃ παιδίον ἀβάπτιστον μέσον τῶν γονέων αὐτοῦ ἡμερῶν ιβ' ἢ καὶ πλεον, ἔχουσι ἐπιτίμιον ἔτη β' εἰ δὲ βεβαπτισμένος ἐστί, ἡμερῶν μ', ἔχουσι¹ ἐπιτίμιον ἔτη γ', ὡς καταφρονῶντες.
- 25 ις'. Ἐάν ἀπολάνῃ βρέφος ἀβάπτιστον πλησίον² τῶν γονέων αὐτοῦ ἔσθω ἐν τῶν ζ' ἡμερῶν, ἔχουσι ἐπιτίμιον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἡμέρας μ', μετανοίας ιβ'.
- 30 πρωὶ καὶ βραδῷ, νηστεύοντες δευτέραν, τετράδα καὶ παρασκευὴν, ξηροφαγῶντες ἄρτον μόνον καὶ ὕδωρ.
- ιζ'. Γυνὴ θηλάζουσα ἑαυτῆς βρέφος, καταφρονήσασα τοῦ οἰκονομήσαι αὐτὸ, εὐρέθη δὲ τὸ βρέφος αὐτῆς νεκρὸν, εἴ ἐστι ἀβάπτιστος³ ὢν ἡμερῶν μ',
- 35 ἔχει ἐπιτίμιον χρόνον α' εἰ δὲ κεῖται παρεκτός καὶ ἀποθανεῖ, ἐπιτιμάσθω ἡμέρας ν'.
- ιη'. Ἐάν γυνὴ εἰς μαλακίαν ἑαυτὴν ἐκδώσασα ταῖς ἰδίαις χερσίν, ἔστω ἀκοινώνητος⁴ ἔτη τ', ἀφορίζεσθω αὐτῇ, καθ' ἡμέραν μετανοίας ρν'.
- 40 ιθ'. Εἴ τις γυνὴ λάθῃ ζύμη, καὶ ἀποσφουγγίζει⁵ τὸ σῶμα αὐτῆς, ἔστω ἀκοινώνητος ἔτη ζ', μετανοίας σ'.
- κ'. Γυνὴ ἢ συμμιγεῖσα μετὰ ἀνδρὸς ἀπίστου καὶ ἀλλοφύλου, ἐπιτιμάσθω ἔτη ζ' ἀκοινώνητος, ἀφορίζεσθω αὐτῇ καὶ ἔχουμένη μετανοίας ρ'.
- κα'. Γυνὴ ἢ ἀμελήσασα βρέφους ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἀποβαλλομένη αὐτὸ, ἐπιτιμάσθω ἔτη γ' ἢ δύο, ἀκοινώνητος, μετανοίας σ'.

κβ'. Εἴ τις οὐ κκαθόχεται παρ' ἑτέρου νύμφασθαι τοὺς πόδας, ἀνάθεμα ἔστω.

κγ'. Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ μοναχὸς οὐ δέχεται τὸν πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα ἁμαρτωλὸν εἰς ἐξομολόγησιν, ἐλθὼς τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει, καὶ τὸν Χριστὸν λυπεῖ τὸν εἰδίοντα· «Ὀὐκ ἤλθον καλεῖσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν,» καὶ «Ὅτι γὰρ γίνεται ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς ἐπὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι⁶.»

κδ'. Εἴ τις μεταλάβῃ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τότε λουσθῆ, ἐπικατάρτος ἔστω.

κε'. Εἴ τις ἐν δυνείροις πορνεύσας καὶ τῷ πρωὶ κοινονήσας, ἀνάθεμα ἔστω.

κς'. Εἴ τις λέγει τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ μωρῷ, ἐπικατάρτος ἔστω, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος 7.

κζ'. Εἴ τις συντυχεῖ ἐν τῷ νατῷ τοῦ Θεοῦ, ἀνάθεμα ἔστω⁸.

κη'. Εἴ τις φάρμακα καὶ ἀστρονομίας διὰ κλοπῆς πραγμάτων προσφέρει, ἢ ἄλλο τί ποτε ἐρωτῆ, ἀνάθεμα ἔστω.

κθ'. Εἴ τις φαγεῖ αἶμα κτήνους, ἐπικατάρτος ἔστω.

λ'. Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ κληρικὸς ἢ διάκονος τόκους ἀπαιτῶν παρὰ δυνειστῶν, ἀνάθεμα.

λα'. Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ κληρικὸς ἢ διάκονος ἐμβῆ⁹ εἰς τὸ καπηλειον, οὐ κατὰ ἀνάγκην καὶ οὐ κατὰ ξενιτείαν, ἀνάθεμα ἔστω.

לב'. Εἴ τις ἀκροῖται μυστήρια ἀδελφῶν, ἀνάθεμα ἔστω.

λγ'. Εἴ τις χριστιανὸς ποιήσει γάμους τῆ ἀγία καὶ μεγάλη τεσσαρακοστῆ, ἀνάθεμα ἔστω.

λδ'. Εἴ τις γυνὴ εὐρέθη εἰς δύο ἀδελφούς, ἔστω ἀκοινώνητος ἔτη ζ', μετανοίας καθ' ἑκάστην ρ', ξηροφαγῶν.

λε'. Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ μοναχὸς ἐμμέσει¹⁰ ἀπὸ τοῦ οἴνου πολλοῦ, ἐπιτιμάσθω ἡμέρας μ', μετανοίας ν'.

λς'. Εἴ τις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ φανερὰν ὑποδεικνύει χαριεντιζόμενος, ἀνάθεμα ἔστω.

λη'. Ἐάν πορνεύσῃ μοναχὸς μεγαλόσχημος, μοιχοῦ ἐπιτίμιον δεχέτω⁶ ὁ δὲ μικρόσχημος μοναχὸς, ἐάν εἰς ἐλευθερον πρόσωπον πίσει, ἐπιτίμιον πόρνου δέχεται.

λθ'. Ὁ μοναχὸς ὁ πεσὼν εἰς μαλακίαν, ἔχει ἐπιτίμιον ἡμέρας μ', μετανοίας ν', ξηροφαγῶν.

μ'. Ὁ πεσὼν μοναχὸς εἰς βεῦσιν καθ' ὕπνου αὐτοῦ ἢ ἐκ μελέτης ἢ ἀπὸ θεωρίας, ὀφείλει μὴ λει-

(1) Ἔχουν cod.—(2) Πλείστον ib.—(3) Ἡ ἐστὶ ἀβάπτιστον ib. vario genere, et paulo supra οἰκοδομήσαι.—(4) Ἐτη ζ' ἀφορίζειν αὐτὴν ib. Corrigendum ex alio mox legendum in n. 20.—(5) Σφουγγίζειν tantum a Cangio memoratur.—(6) Μετανοοῦντι. Matth. ix, 13; Luc. xv, 7. Hic habes fortasse genuinum Nicephori canonem 157, quem supra e pingui barbarie C. Ma-

laxi agre quidem eruebam.—(7) Κύριος. Matth. v, 22.—(8) Ἔστω. Can. xxii, xxiv, xxviii, mire consentiunt eum canonib. Apostolor. 2, 3, 5, 7, 13, 14, nuper editis a J. W. Bickell, t. 1, p. 134.—(9) Ἐμβῆναι cod.—(10) Ἐμμέσει sic cod. Canon xxxvi supra retulimus in Ephraemianis c. 1, cau. xxvi. Omittendus igitur est num. λς'.

τουργεῖν ἕως ἡμερῶν ζ', ποιῶν δὲ καθ' ἑκάστην μετανοίας μ', ξηροφαγῶν.

μα'. Ὁ πεσὼν μοναχὸς εἰς μονάστριαν, καθαιρεῖσθωσαν καὶ οἱ δύο, καὶ ἀρχαρίων τόπων ἐρχέσθωσαν· τὸ ἐπιτίμιον αὐτῶν ἔστω χρόνους ιβ', ἀκοινωνήτοι, ποιεῖν καθεκάστην μετανοίας τ', ὅτι ὁ φθειράς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, φθειρεῖ τούτων ὁ Θεός.

μβ'. Ὁ πεσὼν μοναχὸς εἰς ἀνόρθυνον, καθαιρεῖσθω· τὸ ἐπιτίμιον αὐτοῦ χρόνους ζ', ἀκοινωνήτος, μετανοίας τ', ξηροφαγῶν.

μγ'. Εἴ τις μοναχὸς ὑβρίζεται, ὡς πόρνος λογίζεται· εἰ δὲ τυψεῖ τινὰ ἀδίκως, ἔστω ἀφορισμένος ἡμέρας μ', ξηροφαγῶν.

μδ'. Εἴ τις μοναχὸς συνοδεύσει γυναῖκα ὀργίας ζ', πόρνον λογίζεται αὐτὸν ὁ Θεός.

με'. Εἴ τις μοναχὸς περιπατῶν ἐν ὁδοῦ θέσει τὴν βράβδον αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ, ἐξω τῆς μοναδικῆς ἔστι καταστάσεως, καὶ ληστὴν λογίζεται αὐτὸν ὁ Θεός.

μς'. Εἴ τις μοναχὸς φαγεῖ ἀσκέπαστος, εἴτε κοιμηθῆ, ἐχθρός ἐστι τοῦ Θεοῦ.

μζ'. Εἴ τις μοναχὸς σηκώσει τὸ βράκος αὐτοῦ ἐπάνω τῶν γονάτων αὐτοῦ, πόρνον λογίζεται αὐτὸν ὁ Θεός.

μη'. Ἐάν τις μαχόμενος μεθ' ἐτέρου, καὶ ἀποθάνοι εἷς ἐξ αὐτῶν ἀσυγχώρητος παρὰ τοῦ ἐτέρου, ὀφείλει ὁ ζῶν ἐπιτιμᾶσθαι ξηροφαγῶν ἔτη ιβ', καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ συγχωρήσεως τοῦ τεθηγκότος.

μθ'. Ἐάν τις ἀρπάσῃ ἀλλότριον πρᾶγμα, καὶ δώσωσαντες ἕτεροι ἀδίκως, ἐπιτιμᾶσθω ἔτη ιβ', καὶ τὸ πρᾶγμα τριπλοῦν ἀποστραφεῖτω.

ν'. Ἐάν τις δώμωσῃ παρθένον, οὐκ ἔχει ὁ κανὼν ἵνα χωρισθῶσι, διὰ τὸ μὴ πατήσῃ τὸ ζωοποιὸν σταυρόν.

να'. Ἐάν τις μιανθῆ τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν, νηστεύει ἀπὸ τοῦ πάσχα μέχρι τῆς πεντηκοστῆς· χρῆ δὲ διαλύειν τὴν μεγάλην κυριακὴν.

νβ'. Ἐάν τις ἀδελφὸν ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας διὰ τὴν πανουργίαν αὐτοῦ, ἐπιτιμᾶσθω ἡμέρας μ', μετανοίας ν', ξηροφαγῶν.

νγ'. Ἐάν τις [εὐδρεθῆ] ἀργολογῶν καὶ γελιάζων, ἐπιτιμᾶσθω ἡμέρας θ', μετανοίας ν', ξηροφαγῶν.

νδ'. Ὁ κενοδοξῶν τινα χριστιανόν, ἐχθρός γίνεται τοῦ Θεοῦ.

νε'. Ὁ κανόναρχος, ἐὰν ἀμελῶς στιχολογῆ, καὶ τὴν ἀρμόζουσαν τῷ Θεῷ ἀκολουθίαν διὰ τὴν αὐτοῦ

βαθυμίαν ἐκκόπτει, ξηροφαγεῖτω ἡμέρας ε', μετανοίας ν'.

νς'. Ὁ αὐτὸς ἐὰν ἀμελῶς κατακεῖται μετὰ τὴν ὄραν τοῦ σημαντήρος, καὶ τὰς βίβλους αὐτοῦ μὴ ἐπιμελούμενος, καὶ τὰς μνείας τῶν ἁγίων μὴ ἐρευνῶν, ξηροφαγεῖτω ἡμέρας ν'.

νζ'. Ὁ μάγειρος, ἐὰν ἀμελῆ τὴν διακονίαν αὐτοῦ καὶ οὐ μετὰ φόβου καὶ πίστews ποιῆ ἐψένεσθαι ἅπαντων καλῶς, μὴ [ὀφείλει] πιεῖν αὐτὸν οἶνον.

νη'. Ὁ αὐτὸς πάλιν ἐὰν μὴ σκεπάσῃ τὰ ἀγγελία αὐτοῦ μετὰ σπαστρίας², ἢ ἅπλητα ἀφήσει αὐτὰ, ἐπιτιμᾶσθω ἡμέρας γ', ξηροφαγῶν.

νθ'. Ὁ καθεζόμενος ἐν τραπέζῃ καὶ γελιάζων ἢ τὰ βρώματα παρατιθέμενα ψέγων, ἐκδιωχθήτω τῆς τραπέζης, ἐπιτιμᾶσθω δὲ αὐτὸς καὶ ψάλλειν τὸν ν', καὶ στήτω τῇ τραπέζῃ³, καὶ ποιεῖτω μετανοίας ν'.

ξ'. Ὁ ἀποστέλλων ἢ ὁ δεχόμενος λάθρα τοῦ ἡγουμένου τι οἷον δήποτε, ξηροφαγεῖτω ἡμέρας γ'.

ξα'. Ὁ μὴ ἐξαγγέλλων τὰς πράξεις αὐτοῦ καὶ λογισμοὺς τῷ πνευματικῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῷ ἡγουμένῳ, ἐπιτιμᾶσθω ἡμέρας ιε', ξηροφαγῶν.

ξβ'. Ὁ ἐν καιρῷ διδασκαλίᾳ κοινῆς καὶ νοουσιῆς πνευματικῆς καταλιμπανόμενος ἐξ ἀμελείας, ξηροφαγεῖτω ἡμέρας ε'.

ξγ'. Ὁ προσέτιμος οἷας δήποτε ἐφ' ὄρας χωρὶς εὐλογίας τοῦ προεστῶτος, ἐπιτιμᾶσθω ἡμέρας ιε', μὴ πιεῖν⁴ οἶνον.

ξδ'. Ὁ ἔχων τὸ ἴδιον πρᾶγμα παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πνευματικοῦ, ἀρθῆτω ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐπιτιμᾶσθω ἡμέρας μ'.

ξε'. Ὁ μὴ ἐργαζόμενος μὴ ἐσθιέτω κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον⁵· ἐὰν μετρίως ἐργάζηται, μετρίως καὶ ἐσθιέτω.

ξς'. Ὁ ἀμέτρως ἐσθίων καὶ πίνων, τῷ Κυρίῳ οὐ δουλεύει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ κοιλίαν θεοποιεῖται ὁ.

ξζ'. Εἴ τις ἐπίσκοπος ἀγωνίζεται ὑπὲρ τοῦ βίου καὶ ἀμελεῖ⁷ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἔστω ὡς αἰρετικὸς, καθὼς καὶ ὁ Κύριος λέγει· « Οὐδεὶς δύναται ὑσὶ κυρίως δουλεύειν⁸. »

ξη'. Εἴ τις πρεσβύτερος πέσει εἰς πορνείαν, καθαιρεῖσθω ἀπρόσκοπος· τῶν δὲ ἐπιτιμιῶν συμπαθεῖτω κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· « Οὐ γὰρ ἐκδικήσεις δις ἐπὶ τὸ αὐτό¹⁰. »

ξθ'. Εἴ τις διάκονος πορνεύσει, καθαιρεῖσθω, καὶ ἀναγνώστου τόπον ἔχεται.

ο'. Ὁμοίως καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ τῷ αὐτῷ ἐπιτιμίῳ συμπαθεῖτω¹¹.

(1) Ἐψένεσθαι cod. Simile est cum Cangiano ἐψύνειν. Mox ποιεῖν αὐτὸν οἶνον cod. — (2) Σπαστρία idem ac καθάρτης apud eumd. Ἄπλητα nihil commune habet cum ionico ἅπλητος pro ἅπλατος. Tum ab Ephraimi can. xvii et Nicephori can. xvi jam novimus πλυνθῆ, alias πλυνθῆ, πλήρη, πληθυνθῆ, a verbo πλύνω, e quo

etiam ἅπλητος. — (3) Καὶ τῷ τῆς τραπέζης καὶ ποιῆτω cod. — (4) Ποτεῖν cod. iterum. — (5) Ἀπόστολον. It Thes-sal. iii, 10. — (6) Θεοποιεῖται. Rom. xvi, 18; Phil. iii, 19. — (7) Εὐμελεῖ cod. — (8) Δουλεύειν. Matth. vi, 24. — (9) Ἀπρόσκοπος cod. — (10) Αὐτό. Nahum, i, 9. — (11) Τῶν ἐπιτιμιῶν συμπαθούτων cod.

οβ'. Εἴ τις διάκονος ἢ ἱερέως γυνὴ παραπέσει, καθαιρεῖσθωσαν αὐτοί, καὶ ἀπρόκοποι μενεύωσαν· ὁμοίως καὶ ἀνγκνώστου· ἀπὸ δὲ τῶν ἐπιτιμίων συμπαθείσθωσαν, μεταλαμβάνοντες ἀκωλύτως, ἐὰν φυλάξωσιν ἑαυτοῦς.

ογ'. Εἴ τις ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης περικρατῆς γενέσθαι, ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, καθαιρεῖσθωσαν ἀμφοτέροι· στερηθήτωσαν καὶ τῆς ἐκκλησίας, ὡς ὁ Σιμόν ὁ μάγος ὑπὸ τοῦ Ἡέρου¹.

VIII.

PATRUM CONCILII CHALCEDONENSIS CANONES VIII.

ARGUMENTUM. Quandoquidem in latina hujus tomi monumenta non pauca concilii chalcedonensis insertae reliquiae sunt, aegedum quidni tot graeca qui congesserim, a Chalcedone ἀσύμβολος recessero? A Byzantio ad chalcidonica littora, sagittae jaculum est; hinc inde mille commercii meatus, mille fraudes. En quidem canones VIII, τελείω ἀριθμῶ, Chalcedonensibus dantur, sed a Graeculis: quorum quae dona jam non merito tinenda sunt? Leve tamen et modicum auctarium est, nec a nostris penitus alienum. Primus enim can. et secundus redhibet Chrysostomi XVII et XX. Tertius adamussim convenit cum XV Nicephoriano; quartus iterum refert Chrysostomi XVIII, et quintus facit rursus cum Nicephori XVII; sextus ab initio ex Athanasiano syntagmate orditur; septimus demum et octavus cum Nicephorianis XVI et LI communi tramite incedunt.

Τῶν² ἐν Χαλκηδόνι ἁγίων πατέρων κανόνες η'.

α'. Εἴ τις παιδίον διὰ ἀμέλειαν τοῦ [γονέως] ἀποθανεῖ ἀθάπτιστον, τρία ἔτη μετανοεῖται ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι.

β'. Ἐὰν πέση τις εἰς ἀθάπτιστον σῶμα, ἐν πέντε ἔτεσιν ἀκοινώνητος ἔστω.

γ'. Ἐὰν μονάστρια φθαρῇ ὑπὸ βραβεύων, φανεῖ δὲ αὐτῆς ὁ πρῶτος βίος ἄγνός, μ' ἡμέρας μὴ κοινοῦνεῖται· εἰ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ᾗν αἰσχρὸς, τὸ τῆς μοιχείας ἐπιτίμιον λαμβανέτω.

δ'. Γυνὴ ὑπνοῦσα, καὶ ἐν τῷ μασθῷ αὐτῆς τὸ νήπιον ἀποκτείνασα, ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἀκοινώνητος ἔστω.

ε'. Ἐὰν ἀπὸ παλλακίδος ἢ διγαμίας ἢ πορνείας γεννηθῶσι παῖδες, καὶ χειροτονίας ἄξιοι φανῶσι, χειροτονηθήτωσαν οἱ τοιοῦτοι.

ς'. Ἐὰν ἐστὶ σεσωσμένη προσφορά καὶ ἔχει ἡμέρας δατὸν, δεῖ θερμαίνειν αὐτὴν καὶ προκομίζειν.

ζ'. Ἐὰν γένηται³ χρεία πληθῆναι ἀντιμίνσιον, οὐδὲν κωλύει, ὁ ἀγιασμὸς ἐν αὐτῷ ἔστιν.

η'. Τρία κεφάλαια ἐκβάλλουσι τοὺς μοναχοὺς ἀπὸ τῆς μονῆς· ἐὰν ὁ ἡγούμενος αἰρετικός ἔστιν, ἐὰν γυναῖκες ἐν τῷ μοναστηρίῳ εἰσέρχονται, καὶ ἐὰν διδάσκονται παῖδες κοσμικοὶ ἐν αὐτῷ.

IX.

SISINNII PATRIARCHAE CP. ALIORUMQUE ANTISTITUM PLURIMORUM
ECTHESIS⁴ SYNODICA.

ARGUMENTUM. Ad manum quidem est satis spissa illa Sisinnii asianorumque antistitum synodica Ecthesis, quam etsi non semel videam excitari a gravissimis caucionum magistris, negligi tamen et omitti a recentioribus vel diligentissimis, nihilominus integram non describo libenter. Non omnia possumus omnes, nec desunt quorum plaris refert hanc synodum blattis eripere. Tum denique, ne quidquam sileam, mihi tantum suppetunt codices duo; quorum ambo sine, unus capite truncatur; alter vero, accuratior licet, tot spinis obsitus squalet, ut, ne manum huc ingeram, deterrear. Ἀρκεῖσθω bis septenas regula eruisse me, ac sistere statim ut duobus subsidiis jam non adjutus erim, suspensio prudenter pede in causa illa nuptiarum, si ulla umquam graecorum fuit, ancipiti ac controversis foeta.

(1) Πέτρου. Cf. cum primo Athan. et Chrysost. supra p. 457.

(2) E cod. Coislin. 364, f. 206.—(3) Γένεται cod.

(4) Ecthesis. E duobus codd. Parisiensibus, uno Coisliu. 363, fol. 12; et altero ex additis in suppl. n. 483, fol. 212, ambo erunt A et B.